

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ОБЛІК І АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Методичні рекомендації
до семінарських та практичних занять, самостійної роботи,
виконання індивідуальних науково-дослідних завдань
(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
освітньої програми «Міжнародні економічні відносини»)

Рецензенти:

В. В. Прохорова – д.е.н., проф., зав. каф. економіки та менеджменту Української інженерно-педагогічної академії;

М. О. Єрмоїна – к.е.н., доц., доц. кафедри управління та адміністрування Навчально-наукового інституту «Каразінська школа бізнесу».

*Затверджено до друку рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 3 від 19 грудня 2023 року)*

О-16 **Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності** : методичні рекомендації до семінарських та практичних занять, самостійної роботи, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» освітньої програми «Міжнародні економічні відносини») / уклад. А. С. Шолом. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. – 48 с.

У методичних рекомендаціях містяться детальні роз'яснення щодо порядку здійснення та обліку експортних та імпорتنих операцій в іноземній валюті із зарубіжними контрагентами, операцій із конвертації валюти на Міжбанківському валютному ринку; виконання індивідуальних науково-дослідних завдань, творчих робіт; критеріїв оцінювання з дисципліни.

Рекомендовано для студентів спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини».

УДК 657:339.9(075.034)

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2023

© Шолом А. С., уклад., 2023

© Дончик І. М., макет обкладинки, 2023

ЗМІСТ

Мета та завдання навчальної дисципліни	4
Тематичний план лекцій навчальної дисципліни.....	5
Інструктивно-методичні матеріали до практичних та семінарських занять з навчальної дисципліни	10
Індивідуальне науково-дослідне завдання (семестрова контрольна робота) з навчальної дисципліни	12
Теми індивідуальних робіт з навчальної дисципліни	13
Типові задачі з навчальної дисципліни «Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності».....	14
Методи контролю з дисципліни.....	27
Питання до підсумкового контролю з навчальної дисципліни	30
Рекомендована література навчальної дисципліни	33
Додатки	36

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: формування у студентів системи теоретичних знань з обліку і аналізу зовнішньоекономічних фінансово-господарських операцій.

Завдання: вивчення методів і технології найпоширеніших фінансових та господарських операцій, що застосовуються у зовнішньоекономічних відносинах суб'єктів господарювання України з іноземними контрагентами; набуття вмінь документального забезпечення та відображення зовнішньоекономічних операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку; опанування практики, що стосується аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємств.

Серед основних завдань вивчення дисципліни «Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності»:

– формування наступних загальних компетентностей:

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК4. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК9. Уміння бути критичним та самокритичним.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

– формування наступних фахових компетентностей:

ФК1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

ФК3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

ФК4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ФК5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

ФК6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

ФК7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

ФК8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

ФК9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ФК10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

ФК11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причиннонаслідкових та просторово-часових зв'язків.

ФК12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

ФК13. Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах.

ФК14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ФК15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

ФК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх у практичній діяльності.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Теорія бухгалтерського обліку

Тема 1. Вступ до курсу. Бухгалтерський облік, його сутність та значення.

Загальне поняття про ЗЕД. Сучасна система управління. Місце обліку та аналізу ЗЕД в системі управління підприємств. Мета, особливості і функції аналізу. Принципи бухгалтерського обліку (б/о). Предмет б/о у ЗЕД. Господарські засоби підприємств та джерела їх формування. Господарські процеси як об'єкт обліку. Метод господарського обліку і ана-

лізу. Документальні підстави для бухгалтерського обліку. Використання національної та іноземної валюти у обліку. Курсові різниці. Відображення результатів ЗЕД у звітності підприємств. Ревізія (аудит) ЗЕД. Страхування ЗЕД. Оподаткування і податкові пільги у ЗЕД.

Тема 2. Організація бухгалтерського обліку на підприємствах

Законодавча база укладання договорів (контрактів). Необхідні умови укладання та використання договорів. Базисні умови поставки. Предмет договору (контракту) міжнародної купівлі-продажу товару. Строки поставки і якість товару. Ціна і загальна сума контракту. Упаковка та маркірування товару. Умови платежу. Обов'язки сторін і здавання-приймання товару за кількістю та якістю. Відповідальність за порушення контракту. Санкції. Підстави звільнення від відповідальності. Форс-мажор. Страхування товарів. Арбітраж. Завершальні статті контракту. Техніка і форми ведення бухгалтерського обліку. Зміст і значення бухгалтерського балансу. Структура балансу. Зміни балансу внаслідок господарських операцій. Рахунки б/о, їх призначення і будова. Подвійний запис, його суть і значення. Хронологічний та систематичний облік. Синтетичні та аналітичні рахунки. Взаємозв'язок між балансом і рахунками. Узагальнення даних поточного б/о. Основні показники господарської діяльності. Принципи оцінки господарських засобів (калькуляція). Облік процесів постачання, виробництва, реалізації, фінансових результатів, використання прибутку.

Тема 3. Облік грошових коштів

Порядок складання і оформлення документа. Уніфікація і стандартизація документів. Класифікація документів (за призначенням: розпорядчі, виправдні, виконавчі, бухгалтерського оформлення, комбіновані; за порядком складання: первинні, зведені; за способом охоплення операцій: разові, накопичувальні; місцем складання: внутрішні, зовнішні, способом складання: вручну, за допомогою обчислювальної техніки). Порядок перевірки та опрацювання факторів. Документооборот. Інвентаризація, її значення і види. Порядок проведення і оформлення інвентаризації. Виявлення результатів інвентаризації та відображення у обліку.

Тема 4. Облік необоротних активів

Зміст облікових реєстрів. Класифікація реєстрів за зовнішнім виглядом (книги, картки, листки) і характеристикою записів (хронологічні, систематичні, комбіновані). Форми облікових реєстрів (одностороння, багатостороння і шахова). Техніка облікової реєстрації. Форми б/о (контрольно-шахова, журнал-головна, журнально-ордерна, комп'ютерна). Помилки у бухгалтерських записах і способи їх виправлення (коректурний, «червоне сторно», доповнюючих проводок). Значення, види і показники

бухгалтерської звітності. Порядок складання, подання та затвердження звітності. Основи організації бухгалтерського обліку ЗЕД.

Тема 5. Облік запасів

Звітність фірм. Річний звіт фірми. Фінансовий звіт. Баланс та його структура. Рахунок прибутків та збитків. Проблеми порівняння фінансової звітності. Показники, що характеризують фірму. Показники економічного потенціалу та ефективності діяльності фірми. Показники конкурентоздатності і фінансового становища фірми. Інформаційне забезпечення ЗЕД. Джерела комерційної інформації. Постійні публікації про зарубіжні фірми.

Тема 6. Облік дебіторської заборгованості і зобов'язань

Зміст і завдання аналізу партнерських відносин та використання матеріальних ресурсів. Аналіз обґрунтованості партнерських відносин. Загальна оцінка виконання зобов'язань підприємства. Аналіз виконання договірних зобов'язань з номенклатури, якості, комплектності та ритмічності. Аналіз матеріалоемності та матеріаловіддачі. Аналіз стану і дотримання норм витрат матеріальних ресурсів. Аналіз впливу забезпеченості і використання матеріальних ресурсів на обсяг випуску продукції. Узагальнення результатів аналізу і визначення резервів випуску продукції. Значення і завдання аналізу реалізації продукції. Перевірка обґрунтування програми за обсягом реалізації. Аналіз реалізації за обсягом, номенклатурою, строками, покупцями. Аналіз факторів, що впливають на виконання програми за обсягом реалізації. Оперативний аналіз виконання програми реалізації.

Тема 7. Облік доходів і витрат

Облік підзвітних сум у іноземній валюті. Поняття компенсаційної операції. Облік компенсаційної операції. Поняття вексельного обігу. Облік вексельного обігу. Види векселів. Види вексельного обігу. Поняття і склад активів. Документальні підстави для оприбуткування неліквідних активів. Облік неліквідних активів. Нарахування зносу і списання неліквідних активів. Облік реекспортних операцій. Поняття ліцензійного договору. Облік операцій за ліцензійним договором. Облік фінансових результатів. Облік формування та зміст статутного фонду підприємств з іноземними інвестиціями. Форми внесків учасників (власників) до статутного фонду підприємств. Оцінка внесків до статутного фонду. Митне оформлення, оподаткування і облік внесків до статутного фонду. Обмеження щодо розміру статутного фонду господарських товариств. Облік статутного фонду товариства з обмеженою відповідальністю (ТзОВ). Операції, пов'язані зі зміною величини статутного фонду. Операції, пов'язані зі зміною структури статутного фонду. Облік статутного фонду акціонерного товариства. Облік фінансових результатів та використання прибутку. Формування фінансових результатів. Облік використання прибутку у спільних підприємствах (СП). Облік фондів СП. Бухгалтерська звітність СП.

Розділ 2. Облік експортно-імпортних операцій

Тема 8. Облік валютних операцій

Облік операцій з готівковою валютою. Облік купівлі-продажу валюти на Міжбанківській валютній біржі (МВБ). Валютний курс і курсові різниці. Облік розрахункових операцій. Розрахунок з платежем відразу і розрахунок в кредит. Вибір банку для розрахунків за зовнішньоекономічними операціями. Документальний характер міжнародних розрахунків (фінансові та комерційні документи). Форми міжнародних розрахунків та їх вибір (банківський переказ, документальне інкасо, документарний акредитив, розрахунки за відкритим рахунком, розрахунки з використанням чеків, векселів). Факторингові операції. Валютні ризики.

Тема 9. Облік експортних операцій

Значення обліку у ЗЕД. Концептуальна основа обліку у ЗЕД. Поняття експорту товарів (продукції, послуг). Форми і засоби розрахунків за експорт товарів. Акредитація (реєстрація) суб'єктів ЗЕД. Оформлення вантажної митної декларації (ВМД). Облікова одиниця. Відображення моменту реалізації товарів методом нарахування і касовим методом. Облік зміни курсу валюти (курсової різниці). Позавиробничі витрати під час експорту та їх облік. Облік руху товарів та розрахунків при експорті товарів через посередника.

Тема 10. Облік імпортних операцій

Умови поставки імпортних товарів. Об'єкти оподаткування ввезення на територію України товарів. Оприбуткування імпортних товарів. Рахунки для відображення імпортних операцій. Форми і порядок розрахунків при імпорті товарів. Формування ціни на імпортні товари.

Розділ 3. Облік інших зовнішньоекономічних операцій

Тема 11. Облік реекспортних та реімпортних і бартерних операцій

Поняття бартеру у ЗЕД. Оформлення бартерних операцій. Використання попередніх імпортних депозитів. Санкції за порушення бартерних угод. Моменти реалізації у бартерних операціях. Рахунки для відображення бартерних операцій. Оподаткування бартерних операцій.

Тема 12. Облік посередницьких операцій і операцій з давальницькою сировиною

Поняття давальницької сировини. Замовник та виконавець операцій з давальницькою сировиною. Віднесення витрат із переробки давальницької сировини. Розрахунок за переробку давальницької сировини і бухгалтерські записи. Методи визначення виручки від реалізації продукції

з давальницької сировини (касовий метод, метод нарахування). Розрахунок між українським замовником та іноземним виконавцем у формі бартеру.

Тема 13. Облік інших зовнішньоекономічних операцій

Поняття оренди (лізингу). Інвентарний об'єкт оренди. Види оренди (пряма, типу реалізації, оперативна, фінансова). Облік орендованих наявних фондів. Відображення в обліку фінансової оренди об'єктів основних фондів. Зміст консигнаційних операцій. Відображення у бухгалтерському обліку господарських операцій консигнатора (підприємства, яке реалізує консигнаційний товар). Бухгалтерський облік реалізації у консигнанта.

Розділ 4. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності

Тема 14. Завдання, методи та організація аналізу у експортно-імпортних операціях

Роль оцінки ефективності ЗЕД у сучасних умовах. Показники економічної ефективності (показники ефекту та ефективності). Принципи розрахунку показників ЗЕД. Економічна ефективність експорту. Економічний зміст показників ефективності експорту. Економічна ефективність імпорту (для власного споживання; для реалізації на внутрішньому ринку). Економічний зміст показників ефективності імпорту. Економічна ефективність експортно-імпортних операцій. Інтегральний показник ефективності економічної діяльності підприємства за відповідний проміжок часу та його економічний зміст. Коефіцієнт кредитного впливу та його економічний зміст. Економічна ефективність товарообмінних операцій (бартерних та операцій з давальницькою сировиною). Інвестиційний аналіз капіталовкладень. Методи оцінки інвестиційної привабливості капіталовкладень.

Тема 15. Аналіз фінансового стану учасника ЗЕД

Поняття, види і розподіл прибутку підприємства. Рентабельність. Завдання та джерела аналізу прибутку та рентабельності. Аналіз балансового прибутку. Аналіз прибутку від реалізації товарної продукції. Аналіз результатів від іншої реалізації та позареалізаційної діяльності. Аналіз розподілу прибутку. Аналіз формування та використання фондів економічного стимулювання. Аналіз рентабельності виробництва. Завдання та джерела аналізу фінансово-господарського стану підприємства. Економічна характеристика бухгалтерського балансу. Аналіз стану майна підприємства. Аналіз фінансової стійкості підприємства використання його оборотних засобів. Аналіз стану розрахунків та ліквідності (платоспроможності) підприємства. Аналіз валютної самокупності підприємства.

ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Зовнішньоекономічні контракти

Питання для розгляду:

1. Значення, зміст та структура зовнішньоекономічного договору.
2. Особливості укладання та виконання договорів в зовнішньоекономічній діяльності.
3. Порядок реєстрації зовнішньоекономічних договорів.
4. Характеристика базисних умов поставки та особливості застосування правил ІНКОТЕРМС.
5. Бухгалтерський облік і контроль зобов'язань за зовнішньоекономічними договорами.

Розв'язання задач.

Документи для вивчення:

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 04.10.2018 р. №959-XII.
2. Інкотермс 2020. МТП №723 від 01.01.2020 р.
3. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України «Про затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів)» від 13.08.2013 р. №z0833-01.
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. / Розділ VII. Зовнішньоекономічна діяльність.
5. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.99 р.

Тема 2. Облік валютно-фінансових та експортних операцій

Питання для розгляду:

1. Поняття валютних цінностей та операцій з ними.
2. Курсові різниці: поняття, порядок визначення та відображення в обліку.
3. Рахунки в банках в іноземній валюті: види, порядок відкриття, відображення операцій в бухгалтерському обліку.
4. Облік купівлі іноземної валюти.
5. Облік продажу іноземної валюти. Загальні засади здійснення експортних операцій.
6. Оцінка товарів при експорті.
7. Бухгалтерський облік експорту товарів.
8. Облік авансів, одержаних від іноземних покупців.
9. Бухгалтерський облік та оподаткування реекспортних операцій.

Розв'язання задач.

Документи для вивчення:

1. Декрет Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» № 15-93 від 19.02.93 р.
2. Інструкція НБУ «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті по експортно-імпортних операціях на умовах відстрочки платежів або поставчань» від 31.10.96 р. № 364.
3. Наказ Міністерства фінансів України «План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» від 30.11.99 р. № 291.
4. Наказ Міністерства фінансів України «Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 31.03.99 р. № 87.
5. Наказ Міністерства фінансів України «Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс» від 31.03.99 р. № 87.
6. Наказ Міністерства фінансів України. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати» від 31.03.99 р. № 87.
7. Наказ Міністерства фінансів України «Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів» від 31.03.99 р. №87.
8. Наказ Міністерства фінансів України «Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 «Звіт про власний капітал» від 31.03.99 р. № 87.
9. Наказ Міністерства фінансів України «Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і змін у фінансових звітах» від 28.05.99 р. № 137.
10. Наказ Міністерства фінансів України «Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 20 «Консолідована фінансова звітність» від 30.07.99 р. № 176.
11. Наказ Міністерства фінансів України «Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» від 10.08.2000 р. № 193.
12. Наказ Міністерства фінансів України «Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єктів малого підприємництва» від 25.02.2000 р. № 39.
13. Указ Президента України «Про застосування Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів» від 04.10.94 р. № 657/94.

Тема 3. Облік операцій з давальницькою сировиною та імпортних операцій

Питання для розгляду:

1. Облік та оподаткування операцій з давальницькою сировиною.
2. Поняття операцій з давальницькою сировиною.
3. Контроль за проведенням операцій з давальницькою сировиною.
4. Документальне оформлення операцій з давальницькою сировиною.
5. Загальні засади здійснення імпортних операцій.
6. Облік імпортних операцій.
7. Особливості обліку операцій з імпорту робіт, послуг.
8. Бухгалтерський облік та оподаткування реімпортних операцій.

Розв'язання задач.

Документи для вивчення:

1. Постанова Правління Національного Банку України «Про затвердження Інструкції про порядок здійснення контролю за експортними, імпортними операціями» від 24.03.99 р. № 136.
2. Закон України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну» № 332-XIV від 22.12.98 р.

3. Закон України «Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності» № 351-XIV від 23.12.98 р.

4. Постанова Правління Національного банку України «Інструкція про порядок здійснення контролю і отримання ліцензій за експортними, імпорнтними та лізинговими операціями» від 24.03.99 р. № 136.

Тема 4. Аналіз інвестиційних операцій на підприємствах з іноземними інвестиціями

Питання для розгляду:

1. Загальні принципи здійснення іноземного інвестування в Україні.
2. Бухгалтерський облік та оподаткування операцій, пов'язаних з іноземними інвестиціями.
3. Основні принципи оцінки і обліку фінансових інвестицій.
4. Облік операцій повернення іноземних інвестицій.
5. Особливості обліку інвестицій на господарських одиницях за межами України.

Розв'язання задач.

Документи для вивчення:

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Положення про порядок державної реєстрації іноземних інвестицій» від 07.08.96 р. № 928.

2. Закон України «Про режим іноземного інвестування» № 93/96-ВР від 19.03.1996 р.

3. Постанова Правління Національного банку України «Положення про порядок іноземного інвестування в Україну» від 10.08 2005 р. № 280

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ (СЕМЕСТРОВА КОНТРОЛЬНА РОБОТА) З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Відповідно до навчального курсу студенти виконують контрольну роботу –індивідуальне науково-дослідне завдання, при підготовці до написання якого вони оволодівають навиками самостійного аналізу всіх ключових розділів теорії економіки, організації та ефективної діяльності суб'єктів ЗЕД, засвоюють методику аналізу суб'єктів ЗЕД, вчать підбирати необхідний матеріал зі статистичних джерел, систематизувати його та робити відповідні висновки. Отже, призначення індивідуального завдання – закріпити необхідну сукупність теоретичних і практичних знань обліку та аналізу зовнішньоекономічної діяльності.

З дисципліни «Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності» виконується індивідуальне завдання, яке складається з двох частин. Перша частина присвячена складанню зовнішньоекономічного контракту на експорт/імпорт товарів за УКТЗЕД українськими підприємствами, друга – розв'язанню задачі.

Перелік задач для розрахунку видається викладачем згідно з тематикою.

Кожне індивідуальне науково-дослідне завдання (контрольна робота) повинне містити такі елементи:

1. Титульний аркуш (Додаток А);
2. Зовнішньоекономічний контракт (англо-україномовний);
3. Умови задачі і заповнений журнал реєстрації господарських операцій (Додаток Б).

ТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ РОБІТ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

У разі вільного відвідування студенту додатково необхідно написати індивідуальну роботу з визначеної тематики, перелік яких зазначений нижче.

Кожна творча робота повинна містити такі елементи:

1. Титульний аркуш (Додаток В)
2. Зміст
3. Вступ
4. Основна частина
5. Висновки
6. Список використаних джерел (не менше 10)
7. Додатки (якщо є)

Загальний обсяг контрольної роботи – 15-25 сторінок.

Текст контрольної роботи набирається на комп'ютері через 1,5 інтервалу на стандартних аркушах формату А4 (210*297 мм). Поля: з лівого боку – 25 мм, з правого – 15 мм, зверху – 15 мм, знизу – 15 мм. Абзацний відступ – 1,0 см. Текст друкується на одній стороні аркуша. Шрифт – Times New Roman, розмір – 14 пт. Сторінки роботи повинні бути пронумеровані, нумерація наскрізна (номер сторінки – в правому нижньому куті аркуша). Аркуші роботи повинні бути зшиті. Мова роботи – українська. В тексті обов'язкові посилання на джерела інформації. Зразок оформлення таблиць та графіків наведений у Додатку Г.

Перелік тем індивідуальних науково-дослідних завдань:

1. Бухгалтерський облік в системі господарського обліку.
2. Правове регулювання та принципи бухгалтерського обліку.
3. Форми фінансової звітності підприємства.
4. Поняття облікового процесу.
5. Облікова політика підприємства.
6. Спостереження і документування господарських операцій.
7. виправлення помилок у бухгалтерському обліку.
8. Основні форми ведення бухгалтерського обліку.

9. Облік грошових коштів в касі та на поточних рахунках в банку.
10. Облік операцій із застосуванням банківських платіжних карток.
11. Облік дебіторської заборгованості і зобов'язань.
12. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
13. Особливості укладання та виконання зовнішньоекономічних договорів.
14. Розрахунки в зовнішньоекономічній діяльності.
15. Документальне забезпечення експортно-імпортних операцій.
16. Завдання обліку у зовнішній торгівлі України.
17. Оцінка операцій в іноземній валюті: поняття, порядок відображення в бухгалтерському обліку.
18. Операції з готівковою іноземною валютою та відображення їх у бухгалтерському обліку.
19. Особливості обліку експортно-імпортних операцій у рамках посередницьких договорів.
20. Облік консигнаційних та комісійних операцій.
21. Аналіз фінансового стану учасника ЗЕД.
22. Фінансовий стан зовнішньоекономічної організації з імпортних операцій.
23. Аналіз використання власних обігових коштів.
24. Аналіз стану розрахунків з дебіторами та кредиторами.
25. Завдання, методи та організація аналізу у експортно-імпортних операцій.

ТИПОВІ ЗАДАЧІ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Задача 1. Визначення активів та пасивів підприємства

У підприємства є господарські засоби (активи) і джерела їх утворення (пасиви), які наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Склад активів та пасивів підприємства

<i>Назва активу або пасиву</i>	<i>Ціна, умовних одиниць (у.о.)</i>	<i>Назва активу або пасиву</i>	<i>Ціна, умовних одиниць (у.о.)</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Заготовки	24000	Довгострокові позики	132600
Газ балонний	32000	Цвяхи	2000
Система вентиляції	12000	Сталь смугова	15000
Обтиральний матеріал	3800	Прибуток звітного року	157220
Верстат фрезерний	100000	Заборгованість із зарплати	132760

Продовження таблиці 1

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Будівля цеху	150000	Сталь кутова	20000
Деталь № 112	39140	Електроди	18000
Гроші в касі	120	Заборгованість органам соцстраху	100000
Конвеєр	50000	Короткостроковий банківський кредит	44000
Гроші на поточному рахунку	222620	Масло машинне	5200
Будівля складу	31000	Охолоджуюча рідина	2800
Вантажні автовізки	5 шт.*10000	Заборгованість постачальникам	20400
А/м КАМАЗ	120000	Камінь відрізний	3000
Заборгованість покупців	55660	Заборгованість бюджету	8000
Заборгованість підзвітних осіб	5900	Фрези	5000
Програмне забезпечення	7000	Заборгованість іншим кредиторам	13200
Незавершене виробництво	51240	Резервний капітал	50500
Товарний знак	82000	Зварювальне обладнання	12000
Готова продукція на складі	36800	Додатковий капітал	37000
Статутний капітал	460600		

У таблиці 2 наведено розв'язання задачі 1.

Таблиця 2

Склад активів та пасивів підприємства

Активи			
Оборотні		Необоротні	
<i>Назва</i>	<i>Ціна, у.о.</i>	<i>Назва</i>	<i>Ціна, у.о.</i>
Фрези	5000	Зварювальне обладнання	12000
Камінь відрізний	3000	Електроди	18000
Охолоджуюча рідина	2800	Товарний знак	82000
Масло машинне	5200	Програмне забезпечення	7000
Сталь кутова	20000	А/м КАМАЗ	120000
Сталь смугова	15000	Вантажні автовізки	5*10000
Цвяхи	2000	Будівля складу	31000
Готова продукція на складі	36800	Конвеєр	50000
Незавершене виробництво	51240	Будівля цеху	150000
Заборгованість підзвітних осіб	5900	Верстат фрезерний	100000
Заборгованість покупців	55660	Система вентиляції	12000
Гроші на поточному рахунку	222620		
Гроші в касі	120		
Деталь №112	39140		
Обтиральний матеріал	3800		
Газ балонний	32000		
Заготовки	24000		
Разом:	524280	Разом:	632000
Разом:		1156280	

Пасиви			
<i>Власні</i>		<i>Позикові</i>	
<i>Назва</i>	<i>Ціна, у.о.</i>	<i>Назва</i>	<i>Ціна, у.о.</i>
Додатковий капітал	37000	Заборгованість іншим кредиторам	13200
Резервний капітал	50500	Заборгованість бюджету	8000
Прибуток звітного періоду	157220	Заборгованість постачальникам	20400
Статутний капітал	460600	Короткостроковий банківський кредит	44000
		Заборгованість органам соцстраху	100000
		Заборгованість із зарплати	132760
		Довгострокові позики	132600
<i>Разом:</i>	<i>705320</i>	<i>Разом:</i>	<i>450960</i>
Разом:		1156280	

Задача 2. Визначення активів та пасивів підприємства

Умови задачі:

На початок місяця у підприємства є такі залишки по рахунках:

10 «Основні засоби» – 1 650 000 у.о.

13 «Знос основних засобів» – 347 800 у.о.

20 «Виробничі запаси» – 411 350 у.о.

22 «МБП» – 14 800 у.о.

23 «Виробництво» – 89 662 у.о.

26 «Готова продукція» – 74 281 у.о.

30 «Каса» – 800 у.о.

31 «Рахунки в банках» – 82900 у.о.

372 «Розрахунки з підзвітними особами» – 0 у.о.

377 «Розрахунки з різними дебіторами» – 5 000 у.о.

40 «Статутний капітал» – 1 771 185 у.о.

43 «Резервний капітал» – 2 570 у.о.

441 «Нерозподілений прибуток» – 90 500 у.о.

60 «Короткострокові позики» – 15 800 у.о.

63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» – 20 500 у.о.

65 «Розрахунки зі страхування» – 3 488 у.о.

66 «Розрахунки з оплати праці» – 69 750 у.о.

685 «Розрахунки з іншими кредиторами» – 7 200 у.о.

Перелік операцій, які відбулись на підприємстві за поточний період, наведені у таблиці 3.

Перелік операцій у поточному періоді

№ з/п	Зміст операції	Сума	Дебет	Кредит
1	З поточного рахунку перерахована заборгованість постачальникам за поставлені запчастини	20500		
2	З поточного рахунку в касу по чеку 458 отримані гроші для виплати зарплати	42000		
3	Видана з каси зарплата	41500		
4	Відпущені матеріали зі складу у виробництво	82000		
5	Поступив на поточний рахунок короткостроковий банківський кредит	60000		
6	Надійшла на поточний рахунок дебіторська заборгованість від ТОВ «ЗЕД»	5000		
7	Видані підзвітній особі з каси на відрядження	80		
8	Надійшли від постачальників матеріали	9800		
9	Перераховано з поточного рахунку, в т.ч.: а) іншим кредиторам б) відрахування на соцстрах в) отримано в касу	38238 7200 3488 27550		
10	Нараховано зарплату працівникам виробництва	21700		
11	З поточного рахунку погашена заборгованість банку по короткостроковому кредиту	32600		
12	У порядку збільшення статутного капіталу від засновників отримано обладнання	17820		
13	Відпущено зі складу у виробництво МШП	300		
14	Надійшла на склад з виробництва готова продукція	61975		
15	Видана з каси зарплата	27550		
16	Перераховано з поточного рахунку в покриття заборгованості постачальникам	9800		
17	Видані з каси на відрядження Шевченку	98		

1. Скласти в таблиці проводки.
2. Відкрити рахунки, рознести в них сальдо і господарські операції, підрахувати обороти, вивести сальдо кінцеве.
3. Скласти оборотну відомість за формою:

№ рахунка	Сальдо початкове		Оборот		Сальдо кінцеве	
	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит
Разом						

Розв'язання задачі наведено у таблиці 4.

Таблиця 4

Бухгалтерський зміст операцій за поточний період

№ з/п	Зміст операції	Сума	Дебет	Кредит
1	З поточного рахунку перерахована заборгованість постачальникам за поставлені запчастини	20500	63	31
2	З поточного рахунку в касу по чеку 458 отримані гроші для виплати зарплати	42000	30	31
3	Видана з каси зарплата	41500	66	30
4	Відпущені матеріали зі складу у виробництво	82000	23	20
5	Надійшов на поточний рахунок короткостроковий банківський кредит	60000	31	60
6	Надійшла на поточний рахунок дебіторська заборгованість від ТОВ «ЗЕД»	5000	31	377
7	Видані підзвітній особі з каси на відрядження	80	372	30
8	Надійшли від постачальників матеріали	9800	20	63
9	Перераховано з поточного рахунку, в т.ч.: а) іншим кредиторам б) відрахування на соцстрах в) отримано в касу	38238 7200 3488 27550	685 65 30	31
10	Нараховано зарплату працівникам виробництва	21700	23	66
11	З поточного рахунку погашена заборгованість банку по короткостроковому кредиту	32600	60	31
12	У порядку збільшення статутного капіталу від засновників отримано обладнання	17820	10	40
13	Відпущено зі складу у виробництво МШП	300	23	22
14	Надійшла на склад з виробництва готова продукція	61975	26	23
15	Видана з каси зарплата	27550	66	30
16	Перераховано з поточного рахунку в покриття заборгованості постачальникам	9800	63	31
17	Видані з каси на відрядження Шевченку	98	372	30

Відкриття рахунків, підрахунок початкового і кінцевого сальдо, а також дебетового і кредитового оборотів показано у таблиці 5.

Таблиця 5

Розрахунок сальдо та оборотів за рахунками, які використовувались у поточному періоді

Дебет 10 «Основні засоби» Кредит

Сальдо початкове – 1 650 000	
12) 17 820	
дебетовий оборот=17 820	кредитовий оборот= 0
Сальдо кінцеве=1 667 820	

Дебет 13 «Знос основних засобів» Кредит

	<i>сальдо початкове – 347 800</i>
<i>дебетовий оборот=0</i>	<i>кредитовий оборот= 0</i>
	<i>Сальдо кінцеве=347 800</i>

Дебет 20 «Виробничі запаси» Кредит

<i>Сальдо початкове – 411 350</i>	<i>4) 82 000</i>
<i>8) 9 800</i>	
<i>дебетовий оборот= 9 800</i>	<i>кредитовий оборот=82 000</i>
<i>Сальдо кінцеве=339 150</i>	

Дебет 22 «МШП» Кредит

<i>Сальдо початкове – 14 800</i>	<i>13) 300</i>
<i>дебетовий оборот= 0</i>	<i>кредитовий оборот= 300</i>
<i>Сальдо кінцеве=14 500</i>	

Дебет 23 «Виробництво» Кредит

<i>Сальдо початкове – 89 662</i>	<i>14) 61 975</i>
<i>4) 82 000</i>	
<i>10) 21 700</i>	
<i>13) 300</i>	
<i>дебетовий оборот= 104 000</i>	<i>кредитовий оборот=61 975</i>
<i>Сальдо кінцеве=131 687</i>	

Дебет 26 «Готова продукція» Кредит

<i>Сальдо початкове – 74 281</i>	
<i>14) 61 975</i>	
<i>дебетовий оборот=61 975</i>	<i>кредитовий оборот= 0</i>
<i>Сальдо кінцеве=136 256</i>	

Дебет 30 «Каса» Кредит

<i>Сальдо початкове – 800</i>	<i>3) 41 500</i>
<i>2) 42 000</i>	<i>7) 80</i>
<i>9в) 27 550</i>	<i>15) 27 550</i>
	<i>17) 98</i>
<i>дебетовий оборот= 69 550</i>	<i>кредитовий оборот=69 228</i>
<i>Сальдо кінцеве=1 122</i>	

Дебет 31 «Рахунки в банках» Кредит

<i>Сальдо початкове – 82 900</i>	<i>1)20 500</i>
<i>5) 60 000</i>	<i>2) 42 000</i>
<i>6) 5 000</i>	<i>9) 38 238</i>
	<i>11) 32 600</i>
	<i>16) 9 800</i>
<i>дебетовий оборот=65 000</i>	<i>кредитовий оборот= 143 138</i>
<i>Сальдо кінцеве=4 762</i>	

Продовження таблиці 5

Дебет 372 «Розрахунки з підзвітними особами» Кредит

Сальдо початкове – 0	
7) 80 17) 98	
дебетовий оборот= 178	кредитовий оборот= 0
Сальдо кінцеве=178	

Дебет 377 «Розрахунки з різними дебіторами» Кредит

Сальдо початкове – 5 000	б) 5 000
дебетовий оборот= 0	кредитовий оборот=5 000
Сальдо кінцеве=0	

Дебет 40 «Статутний капітал» Кредит

	сальдо початкове – 1 771 185 12) 17 820
дебетовий оборот=0	кредитовий оборот= 17 820
	Сальдо кінцеве=1 789 005

Дебет 43 «Резервний капітал» Кредит

	сальдо початкове – 2 570
дебетовий оборот=0	кредитовий оборот=0
	Сальдо кінцеве=2 570

Дебет 441 «Нерозподілений прибуток» Кредит

	сальдо початкове – 90 500
дебетовий оборот=0	кредитовий оборот=0
	Сальдо кінцеве=90 500

Дебет 60 «Короткострокові позики» Кредит

11) 32 600	сальдо початкове – 15 800 5) 60 000
дебетовий оборот=32 600	кредитовий оборот=60 000
	Сальдо кінцеве=43 200

Дебет 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками» Кредит

1) 20 500 16) 9 800	сальдо початкове – 20 500 8) 9 800
дебетовий оборот=30 300	кредитовий оборот= 9 800
	Сальдо кінцеве=0

Продовження таблиці 5

Дебет 65 «Розрахунки зі страхування» Кредит

96) 3 488	сальдо початкове – 3 488
дебетовий оборот=3 488	кредитовий оборот=0
	Сальдо кінцеве=0

Дебет 66 «Розрахунки з оплати праці» Кредит

3) 41 500	сальдо початкове – 69 750
15) 27 550	10) 21 700
дебетовий оборот=69 050	кредитовий оборот= 21 700
	Сальдо кінцеве=22 400

Дебет 685 «Розрахунки з іншими кредиторами» Кредит

9а) 7 200	сальдо початкове – 7 200
дебетовий оборот=7 200	кредитовий оборот= 0
	Сальдо кінцеве=0

У таблиці 6 наведена оборотна відомість підприємства поточного періоду.

Таблиця 6

Оборотна відомість підприємства

№ рахунка	Сальдо початкове		обороти		Сальдо кінцеве	
	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит
10	1 650 000		17 820	0	1 667 820	
13		347 800	0	0		347 800
20	411 350		9 800	82 000	339 150	
22	14 800		0	300	14 500	
23	89 662		104 000	61 975	131 687	
26	74 281		61 975	0	136 256	
30	800		69 550	69 228	1 122	
31	82 900		65 000	143 138	4 762	
372	0		178	0	178	
377	5 000		0	5 000	0	
40		1 771 185	0	17 820		1 789 005
43		2 570	0	0		2 570
441		90 500	0	0		90 500
60		15 800	32 600	60 000		43 200
63		20 500	30 300	9 800		0
65		3 488	3 488	0		0
66		69 750	69 050	21 700		22 400
685		7 200	7 200	0		0
Разом	2 328 793	2 328 793	470 961	470 961	2 295 475	2 295 475

Задача 3. Облік придбання іноземної валюти

Умови задачі:

На підприємстві рахується заборгованість за рахунком 632 на суму 10000 дол. США за курсом НБУ 27,72 грн. Для погашення заборгованості в банку подана заявка на покупку валюти для погашення заборгованості по договірному курсу 28,30 грн. Комісійна винагорода банку склала 0,5%. Курс НБУ на дату зарахування валюти – 27,70 грн, на дату перерахування заборгованості постачальнику – 27,75 грн.

Розв'язання задачі наведено у таблиці 7.

Таблиця 7

Бухгалтерський зміст операцій за поточний період

№ з/п	Зміст операції	Сума	Кореспонденція рахунків	
			Дебет	Кредит
1.	Перераховано гривня на придбання валюти: А) еквівалент по договірному курсу 28,30 грн (10000 \$ x 28,30 грн) Б) комісійну винагороду 283000 грн x 0,5%	283000 грн 1415 грн	333	311
2.	Зарахована придбана валюта на рахунок за курсом НБУ 27,70 грн	10000\$/ 277000 грн	312	333
3.	Нараховано комісійну винагороду банку 277000грн x 0,5%	1385 грн	92	333
4.	Зарахована на поточний рахунок невикористана сума комісійної винагороди 1415 грн – 1385 грн	30 грн	311	333
5.	Відображено сумарній різниці по придбанню валюти 283000-277000	6000 грн	92	333
6.	Перераховано заборгованість постачальнику за курсом 27,75 грн	10000\$/ 275000 грн	632	312
7.	Відображено курсові різниці на момент погашення заборгованості: А) з валютного рахунку 10000 \$ x (27,75-27,70) Б) по розрахунках з постачальниками 10000 \$ x (27,75-27,72)	500 грн 300 грн	312 945	714 632

Задача 4. Облік продажу іноземної валюти

Умови задачі:

На підприємстві за рахунком 362 числиться залишок 8000 дол. США за курсом 27,65 грн. Отримано часткова оплата на суму 5000 дол. США за курсом 27,67 грн. Підприємство прийняло рішення про продаж 4000 дол. США за договірним курсом 28,02 грн. Комісійна винагорода банку склала 0,3% від суми угоди. Курс НБУ на кінець звітнього періоду 27,70 грн. Визначити фінансовий результат від здійснених операцій підприємства.

Розв'язання задачі наведено у таблиці 8.

Таблиця 8

Бухгалтерський зміст операцій за поточний період

№ з/п	Зміст операції	Сума	Кореспонденція рахунків	
			Дебет	Кредит
1.	Отримано оплату від нерезидента за курсом 27,67грн	5000\$/ 138350 грн	312	362
2.	Відображено курсову різницю на момент погашення заборгованості нерезидента 5000 \$ x (27,67-27,65)	100 грн	362	714
3.	Перераховано валюту на продаж в банк за курсом НБУ 27,67 грн	4000\$/ 110680 грн	334	312
4.	Зарахована гривня по договірному курсу від реалізації валюти 4000 \$ x 28,02 грн	112080 грн	311	334
5.	Нараховано комісійну винагороду банку 112080 грн x 0,3%	336,24 грн	942	311
6.	Відображено дохід від продажу валюти (112080-110680)	1400 грн	334	711
7.	Якщо від'ємний результат, то це витрати підприємства від продажу валюти		942	334
8.	Відображено курсові різниці на кінець звітного періоду: А) з валютного рахунку 1000 \$ x (27,70-27,67) Б) за розрахунками з покупцями 3000 \$ x (27,70-27,65)	30 грн 150 грн	312 362	714 714
9.	Списується на фінансовий результат: А) дохід від реалізації валюти Б) дохід від курсових різниць В) собівартість реалізованої валюти	1400 грн 280 грн 336,24 грн	711 714 79	79 79 942
10.	Нараховано податок на прибуток (1400 + 280-336,24) x 18%	241,88 грн	98	641
11.	Списується податок на прибуток на фінансовий результат	241,88 грн	79	98
12.	Відображено нерозподілений прибуток підприємства 1343,76-241,88	1251,17 грн	79	441

Задача 5. Облік експорту товарів

Умови задачі:

Підприємство придбало на території України для подальшого перепродажу 100 од. товару за ціною 360 грн, в тому числі ПДВ – 20% за 1 од. і перерахувало оплату за отриманий товар.

Згідно із зовнішньоекономічним контрактом реалізовано на експорт 80 од. товару за контрактною вартістю 45 дол. США за од. на умовах 60% передоплати. Витрати з доставки товару до кордону України склали 600

грн, в тому числі ПДВ. Мито 8%, митний збір 0,2%. Курс НБУ на дату передоплати склав 27,68 грн, на дату оформлення ВМД – 27,70 грн, на кінець звітної періоду 27,69 грн. Визначити фінансовий результат від реалізації товару на експорт.

Розв'язання задачі наведено у таблиці 9.

Таблиця 9

Бухгалтерський зміст операцій за поточний період

№ з/п	Зміст операції	Сума	Кореспонденція рахунків	
			Дебет	Кредит
1	2	3	4	5
1.	Отримано товари від вітчизняного постачальника 100 од. х 300 грн	30000 грн	28	631
2.	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ за придбаним товаром 100 од.х 60грн	6000 грн	641	631
3.	Перераховано заборгованість вітчизняному постачальнику	36000 грн	631	311
4.	Отримано передоплату від іноземного покупця 80 од.х45 \$ = 3600 \$ х 60% = 2160 \$ х2 7,68 грн	2160\$/ 59788,80 грн	312	681
5.	Перераховано митні платежі від митної вартості. Митна вартість = 3600 \$ х 27,70 грн + 500 грн = 100220 грн А) мито = 100220х8% Б) мит.збір = 100220х0,2%	8017,60 грн 200,44 грн	642 642	311 311
6.	Відвантажено товар на експорт: А) в рахунок передоплати за курсом 27,68 грн Б) в рахунок наступної оплати за курсом 27,70 грн	2160\$/ 59788,80 грн 1440\$/ 39888 грн	681 362	702 702
7.	Відображено суму податкових зобов'язань з ПДВ по 0%	-----	702	641
8.	Відображено собівартість реалізованих товарів 80од.х300грн	24000 грн	902	28
9.	Відображено витрати з доставки товарів до кордону України	500 грн	93	631
10.	Відображено суму податкового кредиту з транспорту	100 грн	641	631
11.	Нараховані митні платежі 8017,60+200,44 грн	8218,04 грн	93	642
12.	Відображено курсові різниці на кінець звітної періоду: А) за розрахунками з покупцями 1440 \$ х (27,69-27,70) Б) по валютному рахунку 2160 \$ х (27,69-27,68)	14,40 грн 21,60 грн	945 312	362 714
13.	Списується на фінансовий результат: А) дохід від реалізації товарів на експорт Б) дохід від курсових різниць В) собівартість реалізованих товарів Г) витрати на збут Д) втрати від курсових різниць	99676,80 грн 21,60 грн 24000 грн 8718,04 грн 14,40 грн	702 714 79 79 79	79 79 902 93 945

1	2	3	4	5
14.	Нараховано податок на прибуток 99698,40-32732,44 = 66965,96x18%	12053,87 грн	98	641
15.	Списується податок на прибуток на фінансовий результат	12053,87 грн	79	98
16.	Відображено нерозподілений прибуток підприємства 66965,96-12053,87	54912,09 грн	79	441

Задача 6. Облік імпорту товарів

Умови задачі:

На рахунку 312 міститься залишок 8000 дол. США за курсом НБУ 27,66 грн.

Підприємство уклало зовнішньоекономічний контракт на придбання імпортованих товарів на суму 10000 дол. США на умовах 50% передоплати. Мито 6%, митний збір – 0,2%, акцизний збір – 3%, ПДВ – 20%. Транспортні витрати з доставки товару на склад підприємства склали 5000 грн. в тому числі до митної території України – 2000 грн.

Курс НБУ на дату передоплати – 27,68 грн, на дату оформлення ВМД – 27,70 грн, на кінець звітної періоду – 27,67 грн.

Відобразити операції в обліку і визначити облікову вартість імпортованого товару.

Розв'язання задачі наведено у таблиці 10.

Таблиця 10

Бухгалтерський зміст операцій за поточний період

№ з/п	Зміст операції	Сума	Кореспонденція рахунків	
			Дебет	Кредит
1	2	3	4	5
1.	Перераховано передоплату постачальнику за курсом 27,68 грн	5000\$/ 138400 грн	371	312
2.	Відображено курсову різницю по валютному рахунку 5000 \$ x (27,68-27,66)	100 грн	312	714
3.	Перераховано митні платежі з імпорту товарів від митної вартості. Митна вартість = 10000 \$ x27,70 +2000 = 279000 грн А) мито 279000x6% Б) митний збір 279000 * 0,2% В) акцизний збір (279000 + 16740) x3% Г) ПДВ (279000 + 16740 + 8872,20) x20%	16740 грн 558 грн 8872,2 грн 60922,44 грн	377	311
4.	Оприбутковані товари від постачальника: А) в рахунок передоплати за курсом 27,68 грн Б) в рахунок наступної оплати за курсом 27,70 грн	5000\$/ 138400 грн 5000\$/ 138500 грн	28 28	371 632

1	2	3	4	5
5.	Відображено транспортні витрати з доставки товару	5000 грн	28	631
6.	Нараховано митні платежі і включені в облікову вартість товару 16740 + 558 + 8872,20	26170,20 грн	28	377
7.	Відображено суму податкового кредиту за імпортованими товарами	60922,44 грн	641	377
8.	Відображено курсові різниці на кінець звітного періоду: А) по валютному рахунку 3000 \$ x (27,67-27,66) Б) по розрахунках з постачальниками 5000 \$ x (27,67-27,70)	30 грн 150 грн	312 632	714 714

Задача 7. Облік кредитних операцій у сфері ЗЕД

Умови задачі:

Підприємство, 60 % статутного капіталу якого належить нерезиденту, нараховує, виплачує в першому кварталі відсотків в сумі 4 000 дол. США за курсом НБУ 27,93 грн на підставі кредитного договору. Курс НБУ на дату погашення відсотків – 27,90 грн.

Розв'язання задачі наведено у таблиці 11.

Таблиця 11

Бухгалтерський зміст операцій за поточний період

№	Зміст	Сума	Дебет	Кредит
1.	Нараховані відсотки за кредитом банку, курс 27,93 грн	4000 \$/111720 грн	951	684
2.	Погашено відсотки по кредиту за курсом 27,90 грн	4000 \$/111600 грн	684	312
3.	Відображено курсові різниці на момент погашення: А) за розрахунками з банком; 4000x(27,90-27,93) Б) по валютному рахунку 4000x(27,90-27,93)	120 грн 120 грн	684 974	744 312

Умови задачі:

Підприємство уклало кредитний договір з нерезидентом на 70000 дол на 2 міс під 15 % річних. З країною-нерезидентом України не має підписаних угод про запобігання подвійному оподаткуванню, тому при оплаті відсотків з них утримується 15 % – податок на репатріацію. Термін погашення кредиту по закінченню 2 місяців, а відсотків – 25 числа кожного місяця. Курси НБУ: на 1.02 – 27,92; 25.02 – 27,94; 28.02 – 27,91; 25.03 – 27,93; 31.05 – 27,96.

Розв'язання задачі наведено у таблиці 12.

Бухгалтерський зміст операцій за поточний період

№	Зміст	Сума	Дебет	Кредит
1.	1.02 зарахований кредит від банку-нерезидента, 27,92 грн	70000\$/19544000 грн	312	602
2.	25.02 нараховані % за кредитом (приблизно 1 міс. 1,25%), 27,94 грн	70000*1,25%=875\$/24447,5 грн	961	684
3.	Утриманий і перерахований в державний бюджет податок на репатріацію, 27,94 (15% * 875 \$)	131,25\$/36667,13 грн	684 641	641 312
4.	25.02 перераховані % банку-нерезиденту за вирахуванням податку на репатріацію, 27,94 грн 875-131,25 = 743,75 дол.	743,75\$/20780,38 грн	684	312
5.	Відображено курсові різниці по валютному рахунку 743,75*(27,94-27,92)	14,88 грн	312	744
6.	Відображено курсові різниці на кінець місяця, 27,91 грн за кредитом 70000*(27,91-27,92)	700 грн	602	744
7.	25.03 нараховані % за кредитом, 27,93 грн	875\$/24438,75 грн	961	684
8.	Утриманий і перерахований в державний бюджет податок на репатріацію, 27,94 (15% * 875 \$)	131,25\$/36667,13 грн	684 641	641 312
9.	25.03 перераховані % банку-нерезиденту за вирахуванням податку на репатріацію, 27,93 грн (875-131,25)	743,75\$/20772,94 грн	684	312
10.	Відображено курсові різниці по валютному рахунку, 27,93 грн 743,75*(27,93-27,91)	14,88 грн	312	744
11.	Відображено курсові різниці на кінець місяця по кредиту, 27,96 грн 70000*(27,96-27,91)	3500 грн	974	602

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ З ДИСЦИПЛІНИ

Оцінка знань, умінь та навичок студентів проводиться по всіх складових видах завдань, що передбачені програмою навчальної дисципліни. Оцінювання знань студентів проводиться з урахуванням наступних критеріїв:

– дотримання принципів академічної доброчесності, зокрема недопущення плагіату у роботах, відповідно до Закону України «Про вищу освіту» і Положення «Про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна»;

– розуміння, ступінь засвоєння теорії та практики питання, що розглядається;

- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованими та додатковими джерелами інформації;
- вміння поєднати теоретичну і практичну підготовку при вирішенні конкретних завдань згідно з навчальною програмою дисципліни;
- логічність та стиль викладання матеріалу в письмових роботах, відповідях в аудиторії.

Серед методів контролю:

- фронтальні опитування за темами;
- розв'язання задач за визначеним робочою програмою переліком тем;
- тестові завдання;
- виконання контрольної роботи (індивідуального науково-дослідного завдання).

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Фронтальні опитування за темами, написання індивідуального науково-дослідного завдання, творчих робіт (за погодженням з викладачем), поточний та підсумковий контроль.

Критерії оцінювання:

Максимальні бали студент одержує, якщо:

- відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє теоретичним та фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, вміє виявити тенденції, визначити перспективи;
- студент має навички користування фактичним матеріалом і вміло застосовує його при відповідях;
- відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу.

2/3 балів, передбачених для відповідного завдання (добре), студент одержує, якщо:

- відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски теоретичного фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, орієнтується в матеріалі;
- студент має навички користування фактичним матеріалом;
- допускає 3-4 недоліки.

1/2 балів, передбачених для відповідного завдання (задовільно), студент одержує, якщо:

– студент володіє більшою частиною теоретичного фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у нормативній базі, теоретичних засадах, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й неправильно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

– допускає 5-6 недоліків.

Від 1/4 до 1/10 балів у цілих числах (незадовільно) студент одержує, якщо:

– студент виявляє незнання більшої частини теоретичного та фактичного матеріалу;

– відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань;

– допускає грубі помилки.

0 балів, передбачених для відповідного завдання, ставиться, якщо студент не виконав відповідного завдання або виконав його повністю неправильно.

Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання						Екзамен	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Розділ 4	Контрольна робота, передбачена навчальним планом (індивідуальне науково-дослідне завдання)	Разом		
T1-T7	T8-T10	T11-T13	T14-T15				
40				20	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Структура та складові підсумкової оцінки з дисципліни:

– Вивчення тем – 40 балів (з них: активна робота на практичних заняттях – 10 балів*; розв'язання задач – 20 балів (4 задачі по 5 балів); поточний тестовий контроль – 10 балів);

– Виконання семестрової контрольної роботи – 20 балів;

– Підсумковий контроль – 40 балів (з них: відповідь на теоретичне питання – 10 балів; творче питання або задача – 15 балів; тестові завдання – 15 балів).

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70 – 89	добре
50 – 69	задовільно
1 – 49	незадовільно

Проходження онлайн-курсів на платформах Coursera, EdX, Prometheus, Дія.Освіта можуть бути зараховані як активна робота на практичних заняттях (за умови надання студентом підтверджуючих документів та/або демонстрації результатів навчання у власному електронному кабінеті на платформі).

Допуск до підсумкового семестрового контролю – за умов виконання семестрової контрольної роботи та наявності у студента не менше 30 балів разом за семестр.

У випадку виявлення плагіату або інших видів порушення академічної доброчесності, студенти можуть бути притягнені до академічної відповідальності, зокрема анулювання відповідної роботи (для індивідуального науково-дослідного завдання) та повторного проходження оцінювання (поточний тестовий контроль, іспит). **УВАГА!** У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію (конференцію в Zoom) та одержує загальну нульову оцінку (0).

*для студентів заочної форми навчання – участь у форумах курсу «Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності» у системі дистанційного навчання ХНУ імені В.Н. Каразіна Moodle

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Предмет та об'єкти обліку і аналізу ЗЕД.
2. Основні завдання обліку і аналізу ЗЕД, принципи ЗЕД.
3. Суб'єкти ЗЕД та порядок їх реєстрації.
4. Значення, зміст та структура зовнішньоекономічного контракту.
5. Особливості укладання та виконання договорів в зовнішньоекономічній діяльності.
6. Відображення в обліку зобов'язань за зовнішньоекономічними контрактами.

7. Курсові різниці: поняття, порядок визначення та відображення в обліку.
8. Рахунки в банках в іноземній валюті: види, порядок відкриття, відображення операцій в бухгалтерському обліку.
9. Операції з готівковою іноземною валютою та відображення їх в бухгалтерському обліку.
10. Основні види та форми розрахунків по зовнішньоекономічних операціях.
11. Кредитні операції: поняття, форми. Відображення в бухгалтерському обліку операцій по кредитах банків.
12. Митні процедури та порядок формування митної вартості.
13. Документальне забезпечення експортно-імпортних операцій.
14. Обмеження строків розрахунків за експортно-імпортними операціями.
15. Імпортні операції: поняття, передумови здійснення. Обмеження на здійснення імпорту.
16. Бухгалтерський облік здійснення імпортних операцій за умови прямого виходу підприємства на зовнішній ринок.
17. Особливості обліку імпорту робіт, послуг.
18. Облік авансів, сплачених іноземному постачальнику.
19. Експортні операції: поняття, види, передумови здійснення. Формування вартості експортних товарів.
20. Бухгалтерський облік операцій з експорту товарів (продукції) за умови прямого виходу підприємства на зовнішній ринок.
21. Облік операцій з експорту робіт, послуг.
22. Облік авансів, одержаних від іноземних покупців.
23. Облік лізингових операцій.
24. Облік реекспортних операцій.
25. Облік реімпортних операцій.
26. Консигнаційні операції: поняття, учасники, передумови здійснення, особливості обліку.
27. Комісійні операції: поняття, учасники, передумови здійснення, особливості обліку.
28. Облік комплексного будівництва об'єктів за кордоном, надання та отримання технічної та гуманітарної допомоги.
29. Облік міжнародних автотранспортних перевезень.
30. Облік валютних операцій, пов'язаних з формуванням та рухом статутного капіталу.
31. Облік розрахунків з відрядження за кордон.
32. Зустрічна торгівля та її форми.
33. Облік компенсаційних операцій.
34. Поняття та облік бартерних операцій.

35. Поняття давальницької сировини та сутність операцій з нею.
36. Порядок обліку операцій з давальницькою сировиною.
37. Організація та ведення обліку зовнішньоекономічних операцій з підприємствами, зареєстрованими в офшорних зонах.
38. Бухгалтерська фінансова звітність.
39. Статистична звітність.
40. Декларація про валютні цінності, доходи та майно, що знаходяться за межами України.
41. Зміст, завдання та методи економічного аналізу в сфері зовнішньоекономічних зв'язків.
42. Аналіз експортних операцій.
43. Оцінка ефективності експортних операцій.
44. Аналіз імпортних операцій.
45. Оцінка ефективності імпортних операцій.
46. Аналіз фінансового стану підприємства-контрагента.
47. Зміст двобічної форми ведення бухгалтерських рахунків.
48. Документи, необхідні для відкриття валютного рахунку та здійснення купівлі-продажу безготівкової іноземної валюти.
49. Організація обліку продажу іноземної валюти.
50. Структура бухгалтерських рахунків у балансовій системі.
51. Структура Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів».
52. Бухгалтерські програми щодо ведення бухгалтерського обліку розрахунків.
53. Організація бухгалтерського обліку на валютному рахунку.
54. Регулювання ЗЕД в Україні.
55. Організація аналітичного обліку на валютному рахунку.
56. Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку ЗЕД на території України.
57. Особливості організації бухгалтерського обліку відкриття окремих рахунків та субрахунків аналітичного обліку.
58. Паралельне ведення обліку (в іноземній та національній валюті).
59. Поняття валютних цінностей та операцій з ними.
60. Види валютних рахунків.
61. Класифікація мита, митних тарифів, тарифних ставок.
62. Порядок формування цін в ЗЕД.
63. Види знижок у світовій торгівлі.
64. Види цін в ЗЕД.
65. Порядок проведення розрахунків банківським переказом.
66. Які бухгалтерські записи здійснюються при оплаті товару за договором купівлі-продажу і переході його у власність покупця?
67. Зміст та види деривативів.

68. Розкрити зміст принципу реальної оцінки майна та зобов'язань.
69. На яких бухгалтерських рахунках ведеться облік сум в іноземній валюті?
70. На який валютний рахунок зараховується експортна виручка?
71. Основні елементи бухгалтерського рахунка.
72. Розрахунки у формі інкасо.
73. Назвати умовні терміни для позначення характеру операції.
74. Які бухгалтерські записи здійснюються при поверненні товару постачальнику відповідно до умов договору купівлі-продажу?
75. Розкрити зміст понять: основна діяльність, операційна діяльність, інвестиційна діяльність, фінансова діяльність.
76. Принцип роботи СВІФТ.
77. Назвати періоди, за які здійснюється перерахунок заборгованості в іноземній валюті для визначення курсових різниць.
78. Зміст понять: позиковий валютний рахунок, депозитний валютний рахунок, тимчасовий поточний рахунок в іноземній валюті.
79. На якому рахунку ведеться синтетичний облік готівкової іноземної валюти?
80. Назвати кількісні і якісні характеристики рахунка бухгалтерського обліку.
81. Єдиний систематизований перелік синтетичних рахунків – це ...
82. Розкрити двоїстий характер засобів господарювання.
83. Спрощений вигляд бухгалтерського рахунка.
84. На якому позабалансовому рахунку обліковуються договірні зобов'язання? Призначення цього рахунка.
85. Методи котирування валютних курсів.
86. Розкрити зміст понять: монетарні і немонетарні статті.
87. Що таке курсова різниця? Назвати види сумових різниць.
88. Розкрити на прикладі порядок заповнення облікових реєстрів по коштах на валютних рахунках.
89. Розкрити сутність «облікові реєстри по операціях з готівковою іноземною валютою».
90. Поняття та види акредитивів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основна література

1. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 03.07.2017 р. № 959-XII. Дата оновлення : 07.02.2019. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12> (дата звернення : 15.04.2019).

2. Вплив зміни валютних курсів : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21: затв. наказом Мінфіну України від 10.08.2000 р. № 193. Дата оновлення : 10.08.2000. URL : <https://zakon.help/law/193> (дата звернення : 15.04.2019).

3. Гордієнко Н. І., Карпушенко М. Ю. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навч. посібник (для студентів економічних спеціальностей). Харків : Страйд, 2016. 304 с.

4. Курган Н. В. Облік і техніка проведення зовнішньоекономічних операцій підприємства: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. 189 с.

5. Лівшиц Д. М. Валютні операції : порядок здійснення та обліку : 8-те вид., перераб. і доп. Харків : Фактор, 2018. 256 с.

6. Танасієва М. М. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності : навч. посібник. Чернівці : Технодрук. 2021. 100 с.

Допоміжна література

1. Карпушенко М. Ю. Конспект лекцій з дисципліни «Облік зовнішньоекономічної діяльності». Харків : ХНУМГ, 2014. 80 с.

2. Белопольський М. Г. Облік та аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємств : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів. Маріуполь : ПДТУ, 2013. 269 с.

3. Маслак О. О., Жежуха В. Й. Облік, аналіз та аудит зовнішньоекономічної діяльності : навч. посібник. Київ : Каравела, 2011. 400 с.

Посилання на інформаційні ресурси в мережі Інтернет, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>

2. Електронний портал суспільних організацій України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://civicua.org>

3. Електронний портал Євросоюзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://europa.eu/european-union/index_en

4. Офіційний сайт газети Financial Times [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.ft.com/>

5. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/>

6. Європейська асоціація трансферу технологій, інновацій та промислової інформації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cordis.lu/>

7. Сайт журналу Economist [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economist.com/>

8. Інформаційне агентство Експресінформ – основні фінансові індикатори України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ei.com.ua/>

9. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imf.org/>

10. Рейтинги українських підприємств, у тому числі і науково-виробничих, на сайті Міністерства промислової політики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.industry.com.ua/>

11. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>

12. Офіційний сайт Організації безпеки та співробітництва в Європі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osce.org/>

13. Офіційний сайт UNCTAD [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unctad.org>

14. Офіційний сайт Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldbank.org/>

15. Офіційний сайт Рахункової палати України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ac-rada.gov.ua

16. Європейський бібліопростір [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.cordis.lu/libraries

Онлайн-курси

(доступні для реєстрації та проходження періодично)

1. European Business Law: Understanding the Fundamentals. URL: <https://www.coursera.org/learn/european-law-fundamentals>

2. International Business. URL:

<https://www.coursera.org/learn/international-business>

3. Trading Strategies in Emerging Markets. URL:

<https://www.coursera.org/specializations/trading-strategy>

4. International Business Environment and Global Strategy. URL: <https://www.edx.org/course/international-business-environment-and-global-strategy-0>

5. Поліванцев А. С., Шолом А. С. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності: навчально-методична праця. 2021. URL: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=1959>

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок оформлення титульного аркуша контрольної роботи

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни «Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності»

Виконав:

студент 3 курсу, групи УО-31

спеціальності – міжнародні економічні відносини

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Шевченко Михайло Михайлович

Викладач: к.е.н., доц. Шолом А.С.

Харків – 2023

Приклад журналу реєстрації господарських операцій

№ з/п	Зміст операції	Сума	Кореспонденція рахунків	
			Дебет	Кредит
9.	Отримані від вітчизняного постачальника товари 3000од.х125 грн	375000 грн	28	631
10.	Відображена сума податкового кредиту за ПДВ на придбаний товар 3000од.х25 грн	75000 грн	641	631
11.	...			
12.	...			
13.	Відображений нерозподілений прибуток підприємства: (404146,34-101036,59)	303109,75 грн	79	441

Зразок оформлення титульного аркуша творчої роботи

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА

на тему: «Регулювання зовнішньоекономічної діяльності
в Україні»

з дисципліни «Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності»

Виконав:

студент 3 курсу, групи УО-31

спеціальності – міжнародні економічні відносини

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Шевченко Михайло Михайлович

Викладач: к.е.н., доц. Шолом А.С.

Харків – 2023

Зразок оформлення графіків та таблиць у творчій роботі

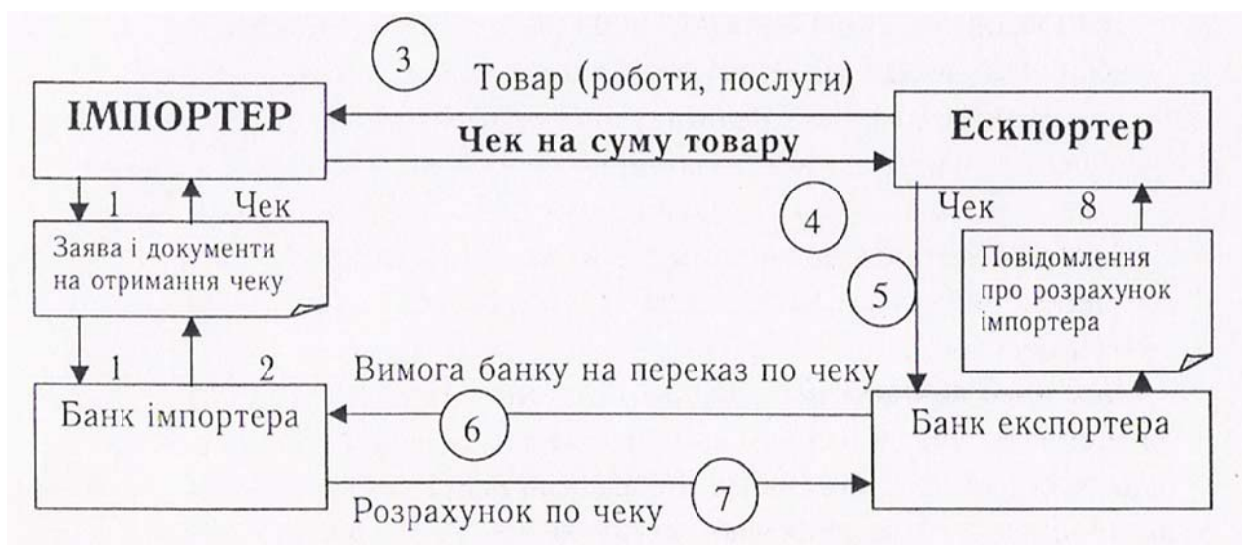

Рис. 1. Механізм розрахунку чеками*

*Складено автором за [14].

Таблиця 1

Облік лізингових операцій*

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
1	Відображено сплатення лізингоодержувачем витрат на доставку обладнання до митниці (виписка банку).	152	312
2	Відображено сплатення мита та митних зборів (платіжне доручення, виписка банку).	642	311
3	Нараховано ПДВ при ввезенні об'єкта лізингу (ВМД).	644	641
4	Відображено сплатення ПДВ (платіжне доручення, виписка банку).	641	311
5	Нараховано мито та митні збори (ВМД, довідка бухгалтерії).	152	642
6	Відображено право на податковий кредит при міжнародному фінансовому лізингу (ВМД).	641	644
7	Введення в експлуатацію обладнання, яке одержане у фінансовий лізинг (акт введення в експлуатацію).	10	152

*Таблиця складена автором за матеріалами: [12]

ПЛАН
рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань
і господарських операцій підприємств і організацій

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)		Субрахунки (рахунки другого порядку)		Сфера застосування
Код	Назва	Код	Назва	
1	2	3	4	5
Клас 1. Необоротні активи				
10	Основні засоби	100	Інвестиційна нерухомість	Усі види діяльності
		101	Земельні ділянки	
		102	Капітальні витрати на поліпшення земель	
		103	Будинки та споруди	
		104	Машини та обладнання	
		105	Транспортні засоби	
		106	Інструменти, прилади та інвентар	
		107	Тварини	
		108	Багаторічні насадження	
109	Інші основні засоби			
11	Інші необоротні матеріальні активи	111	Бібліотечні фонди	Усі види діяльності
		112	Малоцінні необоротні матеріальні активи	
		113	Тимчасові (нетитульні) споруди	
		114	Природні ресурси	
		115	Інвентарна тара	
		116	Предмети прокату	
		117	Інші необоротні матеріальні активи	
12	Нематеріальні активи	121	Права користування природними ресурсами	Усі види діяльності
		122	Права користування майном	
		123	Права на комерційні позначення	
		124	Права на об'єкти промислової власності	
		125	Авторське та суміжні з ним права	
		127	Інші нематеріальні активи	
13	Знос необоротних активів	131	Знос основних засобів	Усі види діяльності
		132	Знос інших необоротних матеріальних активів	
		133	Накопичена амортизація нематеріальних активів	
		134	Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	
		135	Знос інвестиційної нерухомості	
14	Довгострокові фінансові інвестиції	141	Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі	Усі види діяльності
		142	Інші інвестиції пов'язаним сторонам	
		143	Інвестиції непов'язаним сторонам	
15	Капітальні інвестиції	151	Капітальне будівництво	Усі види діяльності
		152	Придбання (виготовлення) основних засобів	
		153	Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	
		154	Придбання (створення) нематеріальних активів	
		155	Придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів	
16	Довгострокові біологічні активи	161	Довгострокові біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю	сільськогосподарські підприємства, підприємства рослинництва, інших галузей, що здійснюють
		162	Довгострокові біологічні активи рослинництва, які оцінені за первісною вартістю	
		163	Довгострокові біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю	

1	2	3	4	5
16	Довгострокові біологічні активи	164	Довгострокові біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю	
		165	Незрілі довгострокові біологічні активи, які оцінені за справедливою вартістю	
		166	Незрілі довгострокові біологічні активи, які оцінені за первісною вартістю	
17	Відстрочені податкові активи		За видами відстрочених податкових активів	Усі види діяльності
18	Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи	181	Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду	Усі види діяльності
		182	Довгострокові векселі одержані	
		183	Інша дебіторська заборгованість	
		184	Інші необоротні активи	
19	Гудвіл		За видами об'єктів інвестування	Усі види діяльності
		191	Гудвіл при придбанні	
		192	Гудвіл при приватизації (корпоратизації)	
Клас 2. Запаси				
20	Виробничі запаси	201	Сировина й матеріали	Усі види діяльності
		202	Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби	
		203	Паливо	
		204	Тара й тарні матеріали	
		205	Будівельні матеріали	
		206	Матеріали, передані в переробку	
		207	Запасні частини	
		208	Матеріали сільськогосподарського призначення	
209	Інші матеріали			
21	Поточні біологічні активи	211	Поточні біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю	сільськогосподарські підприємства, підприємства рослинництва, інших галузей, що здійснюють сільсько-господарську діяльність
		212	Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю	
		213	Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю	
22	Малоцінні та швидкозношувані предмети		За видами предметів	Усі види діяльності
23	Виробництво		За видами виробництва	Усі види діяльності
24	Брак у виробництві		За видами продукції	Галузі матеріального виробництва
25	Напівфабрикати		За видами напівфабрикатів	Промисловість
26	Готова продукція		За видами готової продукції	Промисловість, сільське господарство та ін.
27	Продукція сільськогосподарського виробництва		За видами продукції	Сільське господарство, підприємства інших галузей з підсобним сільськогосподарським виробництвом
28	Товари	281	Товари на складі	Усі види діяльності
		282	Товари в торгівлі	
		283	Товари на комісії	
		284	Тара під товарами	
		285	Торгова націнка	
		286	Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу	
29	.....			

1	2	3	4	5
Клас 3. Кошти, розрахунки та інші активи				
30	Каса	301 302	Каса в національній валюті Каса в іноземній валюті	Усі види діяльності
31	Рахунки в банках	311 312 313 314	Поточні рахунки в національній валюті Поточні рахунки в іноземній валюті Інші рахунки в банку в національній валюті Інші рахунки в банку в іноземній валюті	Усі види діяльності
32	.....			
33	Інші кошти	331 332 333 334	Грошові документи в національній валюті Грошові документи в іноземній валюті Грошові кошти в дорозі в національній валюті Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті	Усі види діяльності
34	Короткострокові векселі одержані	341 342	Короткострокові векселі, одержані в національній валюті Короткострокові векселі, одержані в іноземній валюті	Усі види діяльності
35	Поточні фінансові інвестиції	351 352	Еквіваленти грошових коштів Інші поточні фінансові інвестиції	Усі види діяльності
36	Розрахунки з покупцями та замовниками	361 362 363	Розрахунки з вітчизняними покупцями Розрахунки з іноземними покупцями Розрахунки з учасниками ПФГ	Усі види діяльності
37	Розрахунки з різними дебіторами	371 372 373 374 375 376 377	Розрахунки за виданими авансами Розрахунки з підзвітними особами Розрахунки за нарахованими доходами Розрахунки за претензіями Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків Розрахунки за позиками членам кредитних спілок Розрахунки з іншими дебіторами	Усі види діяльності
38	Резерв сумнівних боргів		За дебіторами	Усі види діяльності
39	Витрати майбутніх періодів		За видами витрат	Усі види діяльності
Клас 4. Власний капітал та забезпечення зобов'язань				
40	Статутний капітал		За видами капіталу	Усі види діяльності
41	Пайовий капітал		За видами капіталу	Кооперативні організації, кредитні спілки
42	Додатковий капітал	421 422 423 424 425	Емісійний дохід Інший вкладений капітал Дооцінка активів Безоплатно одержані необоротні активи Інший додатковий капітал	Усі види діяльності
43	Резервний капітал		За видами капіталу	Усі види діяльності
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)	441 442 443	Прибуток нерозподілений Непокриті збитки Прибуток, використаний у звітному періоді	Усі види діяльності
45	Вилучений капітал	451 452 453	Вилучені акції Вилучені вклади й паї Інший вилучений капітал	Усі види діяльності
46	Неоплачений капітал		За видами капіталу	Усі види діяльності
47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів	471 472 473 474	Забезпечення виплат відпусток Додаткове пенсійне забезпечення Забезпечення гарантійних зобов'язань Забезпечення інших витрат і платежів	Усі види діяльності
		475 476 477 478	Забезпечення призового фонду (резерв виплат) Резерв на виплату джек-поту, не забезпеченого Забезпечення матеріального заохочення Забезпечення відновлення земельних ділянок	
48	Цільове фінансування і цільові надходження		За об'єктами фінансування	Усі види діяльності

1	2	3	4	5
49	Страхові резерви	491	Технічні резерви	Страхова діяльність
		492	Резерви із страхування життя	
		493	Частка перестраховиків у технічних резервах	
		494	Частка перестраховиків із страхування життя	
		495	Результат зміни технічних резервів	
		496	Результат зміни резервів із страхування життя	
Клас 5. Довгострокові зобов'язання				
50	Довгострокові позики	501	Довгострокові кредити банків у національній валюті	Усі види діяльності
		502	Довгострокові кредити банків в іноземній валюті	
		503	Відстрочені довгострокові кредити банків у національній валюті	
		504	Відстрочені довгострокові кредити банків в іноземній валюті	
		505	Інші довгострокові позики в національній валюті	
		506	Інші довгострокові позики в іноземній валюті	
51	Довгострокові векселі видані	511	Довгострокові векселі, видані в національній валюті	Усі види діяльності
		512	Довгострокові векселі, видані в іноземній валюті	
52	Довгострокові зобов'язання за облігаціями	521	Зобов'язання за облігаціями	Усі види діяльності
		522	Премія за випущеними облігаціями	
		523	Дисконт за випущеними облігаціями	
53	Довгострокові зобов'язання з оренди	531	Зобов'язання з фінансової оренди	Усі види діяльності
		532	Зобов'язання з оренди цілісних майнових комплексів	
54	Відстрочені податкові зобов'язання		За видами зобов'язань	Усі види діяльності
55	Інші довгострокові зобов'язання		За видами зобов'язань	Усі види діяльності
56	.....			
57	.....			
58	.....			
59	.....			
Клас 6. Поточні зобов'язання				
60	Короткострокові позики	601	Короткострокові кредити банків у національній валюті	Усі види діяльності
		602	Короткострокові кредити банків в іноземній валюті	
		603	Відстрочені короткострокові кредити банків у національній валюті	
		604	Відстрочені короткострокові кредити банків в іноземній валюті	
		605	Прострочені позики в національній валюті	
		606	Прострочені позики в іноземній валюті	
61	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	611	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті	Усі види діяльності
		612	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в іноземній валюті	
62	Короткострокові векселі видані	621	Короткострокові векселі, видані в національній валюті	Усі види діяльності
		622	Короткострокові векселі, видані в іноземній валюті	
63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками	Усі види діяльності
		632	Розрахунки з іноземними постачальниками	
		633	Розрахунки з учасниками ПФГ	
64	Розрахунки за податками й платежами	641	Розрахунки за податками	Усі види діяльності
		642	Розрахунки за обов'язковими платежами	
		643	Податкові зобов'язання	
		644	Податковий кредит	

1	2	3	4	5
65	Розрахунки за страхування	651	За пенсійним забезпеченням	Усі види діяльності
		652	За соціальним страхуванням	
		653	За страхуванням на випадок безробіття	
		654	За індивідуальним страхуванням	
		655	За страхуванням майна	
66	Розрахунки з оплати праці	656	За страхуванням від нещасного випадку на виробництві	Усі види діяльності
		661	Розрахунки за заробітною платою	
		662	Розрахунки з депонентами	
67	Розрахунки з учасниками	663	Розрахунки за іншими виплатами	Усі види діяльності
		671	Розрахунки за нарахованими дивідендами	
68	Розрахунки за іншими операціями	672	Розрахунки за іншими виплатами	Усі види діяльності
		680	Розрахунки, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	
		681	Розрахунки за авансами одержаними	
		682	Внутрішні розрахунки	
		683	Внутрішньогосподарські розрахунки	
69	Доходи майбутніх періодів	684	Розрахунки за нарахованими відсотками	Усі види діяльності
		685	Розрахунки з іншими кредиторами	
Клас 7. Доходи і результати діяльності				
70	Доходи від реалізації	701	Дохід від реалізації готової продукції	Усі види діяльності
		702	Дохід від реалізації товарів	
		703	Дохід від реалізації робіт і послуг	
		704	Вирахування з доходу	
		704	Перестраховання	
71	Інший операційний дохід	710	Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, обліковуються за справедливою вартістю	Усі види діяльності
		711	Дохід від реалізації іноземної валюти	
		712	Дохід від реалізації інших оборотних активів	
		713	Дохід від операційної оренди активів	
		714	Дохід від операційної курсової різниці	
		715	Одержані штрафи, пені, неустойки	
		716	Відшкодування раніше списаних активів	
		717	Дохід від списання кредиторської заборгованості	
72	Дохід від участі в капіталі	718	Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів	Усі види діяльності
		719	Інші доходи від операційної діяльності	
		721	Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства	
73	Інші фінансові доходи	722	Дохід від спільної діяльності	Усі види діяльності
		723	Дохід від інвестицій в дочірні підприємства	
		731	Дивіденди одержані	
74	Інші доходи	732	Відсотки одержані	Усі види діяльності
		733	Інші доходи від фінансових операцій	
		741	Дохід від реалізації фінансових інвестицій	
		742	Дохід від відновлення корисності активів	
		744	Дохід від неопераційної курсової різниці	
75	Надзвичайні доходи	745	Дохід від безоплатно одержаних активів	Усі види діяльності
		746	Інші доходи від звичайної діяльності	
76	Страхові платежі	751	Відшкодування збитків від надзвичайних подій	Усі види діяльності
		752	Інші надзвичайні доходи	
79	Фінансові результати	76	За видами страхування	Страхова діяльність
		791	Результат операційної діяльності	Усі види діяльності
		792	Результат фінансових операцій	
		793	Результат іншої звичайної діяльності	
794	Результат надзвичайних подій			

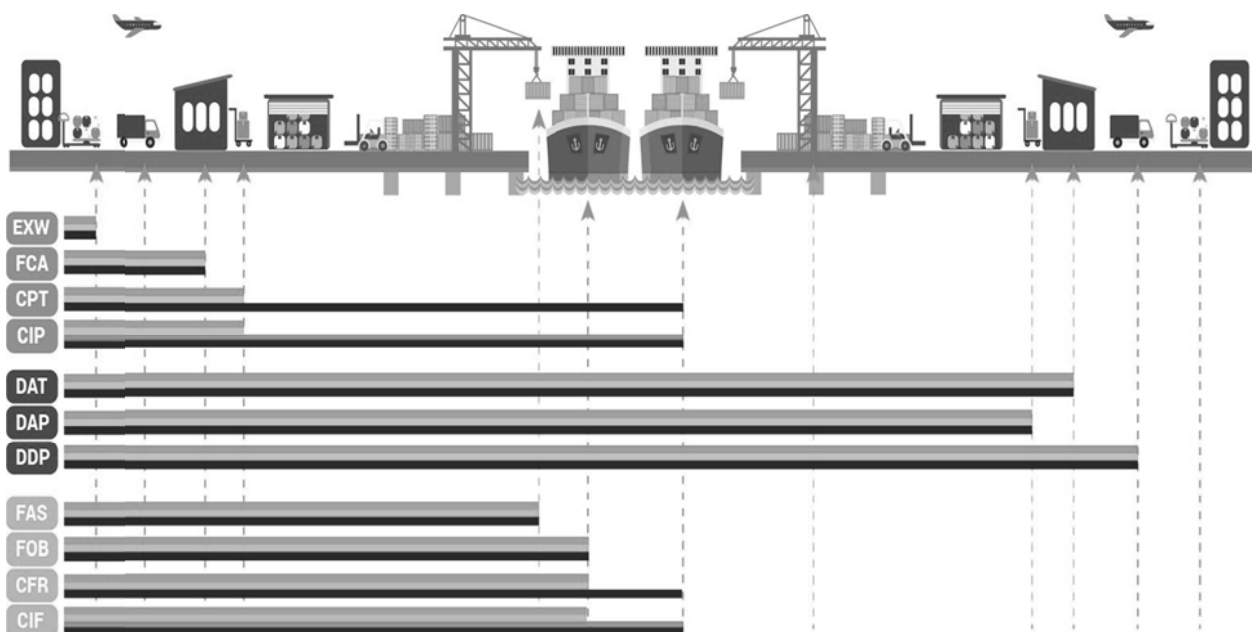
1	2	3	4	5
Клас 8. Витрати за елементами				
80	Матеріальні витрати	801	Витрати сировини й матеріалів	Усі види діяльності
		802	Витрати купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів	
		803	Витрати палива й енергії	
		804	Витрати тари й тарних матеріалів	
		805	Витрати будівельних матеріалів	
		806	Витрати запасних частин	
		807	Витрати матеріалів сільськогосподарського призначення	
		808	Витрати товарів	
		809	Інші матеріальні витрати	
81	Витрати на оплату праці	811	Виплати за окладами й тарифами	Усі види діяльності
		812	Премії та заохочення	
		813	Компенсаційні виплати	
		814	Оплата відпусток	
		815	Оплата іншого невідпрацьованого часу	
		816	Інші витрати на оплату праці	
82	Відрахування на соціальні заходи	821	Відрахування на пенсійне забезпечення	Усі види діяльності
		822	Відрахування на соціальне страхування	
		823	Страхування на випадок безробіття	
		824	Відрахування на індивідуальне страхування	
83	Амортизація	831	Амортизація основних засобів	Усі види діяльності
		832	Амортизація інших необоротних матеріальних активів	
		833	Амортизація нематеріальних активів	
84	Інші операційні витрати		За видами витрат	Усі види діяльності
85	Інші затрати		За видами затрат	Усі види діяльності
86-89	.....			
Клас 9. Витрати діяльності				
90	Собівартість реалізації	901	Собівартість реалізованої готової продукції	Усі види діяльності
		902	Собівартість реалізованих товарів	
		903	Собівартість реалізованих робіт і послуг	
		904	Страхові виплати	
91	Загальновиробничі витрати		За видами витрат	Усі види діяльності
92	Адміністративні витрати		За видами витрат	Усі види діяльності
93	Витрати на збут		За видами витрат	Усі види діяльності
94	Інші витрати операційної діяльності	940	Витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю	Усі види діяльності
		941	Витрати на дослідження і розробки	
		942	Собівартість реалізованої іноземної валюти	
		943	Собівартість реалізованих виробничих запасів	
		944	Сумнівні та безнадійні борги	
		945	Втрати від операційної курсової різниці	
		946	Втрати від знецінення запасів	
		947	Нестачі і втрати від псування цінностей	
		948	Визнані штрафи, пені, неустойки	
		949	Інші витрати операційної діяльності	
95	Фінансові витрати	951	Відсотки за кредит	Усі види діяльності
		952	Інші фінансові витрати	
96	Втрати від участі в капіталі	961	Втрати від інвестицій в асоційовані підприємства	Усі види діяльності
		962	Втрати від спільної діяльності	
		963	Втрати від інвестицій в дочірні підприємства	
97	Інші витрати	971	Собівартість реалізованих фінансових інвестицій	Усі види діяльності
		972	Втрати від зменшення корисності активів	
		974	Втрати від неопераційних курсових різниць	
		975	Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій	
		976	Списання необоротних активів	
		977	Інші витрати звичайної діяльності	

1	2	3	4	5
98	Податки на прибуток	981	Податки на прибуток від звичайної діяльності	Усі види діяльності
		982	Податки на прибуток від надзвичайних подій	
99	Надзвичайні витрати	991	Втрати від стихійного лиха	Усі види діяльності
		992	Втрати від техногенних катастроф і аварій	
		993	Інші надзвичайні витрати	
Клас 0. Позабалансові рахунки				
01	Орендовані необоротні активи		За видами активів	Усі види діяльності
02	Активи на відповідальному зберіганні	021	Устаткування, прийняте для монтажу	Усі види діяльності
		022	Матеріали, прийняті для переробки	
		023	Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні	
		024	Товари, прийняті на комісію	
		025	Майно в довірчому управлінні	
03	Контрактні зобов'язання		За видами зобов'язань	Усі види діяльності
04	Непередбачені активи й зобов'язання	041	Непередбачені активи	Усі види діяльності
		042	Непередбачені зобов'язання	
05	Гарантії та забезпечення надані		За видами гарантій та забезпечень наданих	Усі види діяльності
06	Гарантії та забезпечення отримані		За видами гарантій та забезпечень отриманих	Усі види діяльності
07	Списані активи	071	Списана дебіторська заборгованість	Усі види діяльності
		072	Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей	
08	Бланки суворого обліку		За видами бланків	Усі види діяльності
09	Амортизаційні відрахування			

Структура ІНКОТЕРМС 2020 (INCOTERMS 2020)

- група Е – зобов’язання продавця мінімальні і обмежуються наданням товару в розпорядження покупця;
- група F – зобов’язання продавця обмежуються відправкою товару, основна перевезення ним не сплачена;
- група С – продавець організовує і оплачує перевезення без прийняття на себе пов’язаних з ним ризиків;
- група D – витрати і ризики продавця максимальні, оскільки він зобов’язаний надати товари в розпорядження покупця в обумовленому місці призначення (забезпечити прибуття).

Скорочена схема Інкотермс-2020

Навчальне видання

Шолом Аліна Сергіївна

**ОБЛІК І АНАЛІЗ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Методичні рекомендації
до семінарських та практичних занять, самостійної роботи,
виконання індивідуальних науково-дослідних завдань
(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
освітньої програми «Міжнародні економічні відносини»)

Коректор *О. В. Анцибора*
Комп'ютерне верстання *В. В. Савінкова*
Макет обкладинки *І. М. Дончик*

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 2,98. Наклад 50 пр. Зам. № 211/23.

Видавець і виготовлювач
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009
Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна